

ชื่อวิทยานิพนธ์ : แนวคิดความเป็นสาเหตุของเดวิด ฮูมกับปัจเจกสมุปบาทในพุทธปรัชญาเถรวาท

ผู้วิจัย : พระมหาวิเชียร สุธีโร (สิงห์คิบุตร)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาพรชัย สิริวิโร (ศรีภักดี), ดร. ป.ธ. ๗, พธ.บ. (อังกฤษ), อ.ม.

(จริยศาสตร์ศึกษา), M.Phil. (Philosophy), Ph.D. (Philosophy)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ชื่อ “แนวคิดความเป็นสาเหตุของเดวิด ฮูมกับปัจเจกสมุปบาทในพุทธปรัชญาเถรวาท” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องความเป็นสาเหตุของเดวิด ฮูม ๒) เพื่อศึกษาปัจเจกสมุปบาทในพุทธปรัชญาเถรวาท ๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องความเป็นสาเหตุของเดวิด ฮูมกับปัจเจกสมุปบาทในพุทธปรัชญาเถรวาท การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ พบว่า ในทัศนะของฮูม ความเป็นสาเหตุหมายถึงการที่มีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแล้วก็มีอีกสิ่งหนึ่งเกิดตามมาอย่างสม่ำเสมอ ฮูมปฏิเสธความมีอยู่ของความเป็นสาเหตุ เพราะฮูมเห็นว่ามนุษย์ไม่เคยสังเกตเห็นความสัมพันธ์กันอย่างจำเป็นระหว่างสิ่งต่าง ๆ สังเกตเห็นได้แต่เพียงความสืบเนื่องของเหตุการณ์เท่านั้น ความสัมพันธ์กันอย่างจำเป็นระหว่างสาเหตุและผลเป็นสิ่งที่จิตมนุษย์สร้างขึ้นโดยการจินตนาการหรือสร้างขึ้นจากการอนุมานสาเหตุ

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ พบว่า ในทัศนะของพุทธปรัชญาเถรวาท ความเป็นสาเหตุหมายถึงการที่สิ่งต่าง ๆ รวมกันเข้าแล้วเป็นปัจจัยให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นตั้งอยู่และดำเนินต่อไป พุทธปรัชญาเถรวาทเห็นว่าสิ่งต่าง ๆ ในจักรวาลล้วนเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และดับสลายไปโดยเป็นไปตามหลักปัจเจกสมุปบาท หลักปัจเจกสมุปบาทยอมรับว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างจำเป็นระหว่างสาเหตุและผล เพราะเมื่อมีสาเหตุอย่างเดียวกัน ผลที่ออกมาย่อมเหมือนกันเสมอ และยอมรับความมีอยู่ของความเป็นสาเหตุ แต่ไม่ยอมรับว่ามีอะไรในทางอภิปรัชญาเช่นพระเจ้าหรือกฎธรรมชาติที่เป็นอสังขตธรรมอยู่เบื้องหลังความเป็นสาเหตุ

จากการศึกษาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ พบว่า พุทธปรัชญาเถรวาทไม่เห็นด้วยกับฮูมที่ปฏิเสธความมีอยู่ของความเป็นสาเหตุ เพราะการที่มนุษย์ไม่เคยสังเกตเห็นความสัมพันธ์กันอย่างจำเป็นระหว่างสิ่งต่างๆ หรือไม่เคยสังเกตเห็นสาเหตุที่เป็นพลังผลักดันให้เกิดผล ไม่ได้หมายความว่าความสัมพันธ์กันอย่างจำเป็นระหว่างสิ่งต่าง ๆ หรือสาเหตุที่เป็นพลังผลักดันให้เกิดผลไม่มีอยู่จริง และความสัมพันธ์กันอย่างจำเป็นระหว่างสาเหตุและผลไม่ใช่สิ่งที่จิตมนุษย์สร้างขึ้นโดยการจินตนาการ เพราะมีเหตุการณ์สองเหตุการณ์มากมายที่มาด้วยกันอย่างอย่างสม่ำเสมอ แต่เราไม่ถือว่าเป็นสาเหตุและผลของกัน ส่วนฮูมก็ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดเรื่องปัจเจกสมุปบาทในพุทธปรัชญาเถรวาท เพราะเขาไม่เคยสังเกตเห็นกระบวนการแห่งปัจเจกสมุปบาท สังเกตเห็นได้แต่ปัจเจกสมุปป็นนธรรมหรือปัจจัย ๑๒ ที่

เกิดสืบเนื่องกันไปโดยแยกขาดจากกันเท่านั้น กระบวนการแห่งปฏิจจสมุปบาทเป็นสิ่งที่จัดสร้างขึ้นโดยการจินตนาการ ดังนั้น ฮุมจึงปฏิเสธความมีอยู่ของปฏิจจสมุปบาท

จากการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องความเป็นสาเหตุของเดวิด ฮุมกับปฏิจจสมุปบาทในพุทธปรัชญาเถรวาท ผู้วิจัยเห็นว่าปฏิจจสมุปบาทในพุทธปรัชญาเถรวาทเป็นแนวคิดที่มีความน่าเชื่อถือหรือความสมเหตุสมผลมากกว่าแนวคิดเรื่องความเป็นสาเหตุของเดวิด ฮุม เพราะปฏิจจสมุปบาทในพุทธปรัชญาเถรวาทสามารถอธิบายความหมายของความเป็นสาเหตุ ลักษณะของความเป็นสาเหตุ ความสัมพันธ์กันอย่างจำเป็นระหว่างสาเหตุและผล และธรรมชาติของความเป็นสาเหตุได้มีเหตุผลและลึกซึ้งกว่าแนวคิดเรื่องความเป็นสาเหตุของเดวิด ฮุม

Thesis Title : The Concept of David Hume's Causation and the Dependent Origination in Theravāda Buddhist Philosophy

Researcher : Phramahā Wichian Sudhīro (Singkiboot)

Degree : Master of Arts (Philosophy)

Thesis Supervisory Committee

: Phramahā Pornchai Sirivaro, Dr. Pali VII, B.A. (English), M.A. (Ethical Studies), M.Phil. (Philosophy), Ph.D. (Philosophy)

Date of Graduation : March 17, 2016

Abstract

The thesis entitled 'The Concept of David Hume's Causation and the Dependent Origination in Theravāda Buddhist Philosophy' has three objectives: 1) to study David Hume's concept of causation, 2) to study theory of dependent origination in Theravāda Buddhist philosophy, and 3) to critically analyze David Hume's concept of causation and theory of dependent origination in Theravāda Buddhist philosophy. This is a qualitative research.

In the study of first objective, it showed that according to Hume's viewpoint, the causation means a thing always happened after another thing. By virtue of this, Hume denied the existence of causation because man can never observed the necessary connection between things, just only the continuation of phenomena. According to Hume's view, the necessary connection and causation are merely made by human being's imagination through the causal inference. In the study of second objective, it was found that according to Theravāda Buddhist Philosophical viewpoint, the causation basically refers to things conditioned to arise, remain and cease endlessly. Theravāda Buddhist Philosophy basically ascribed things to these processes. The necessary connection and causation have been strongly held by dependent origination theory by virtue of the reason that when there is the same causation then there is the same effect. The metaphysical concept of the first mover or God has been obviously denied by Buddhism. In the study of third objective, it showed that there is a difference between Theravāda Buddhist philosophy and Hume with respect to the concept of causation. On the one hand, Hume denied this concept; on the other hand, it has been refuted by Buddhism. It is reasoned that the inability to observe the necessary connection of things or to experience the cause of power giving rise to

any effect does not mean that there is no real necessary connection or any power; certainly it is. In order to explain this, the theory of dependent origination has been purposely utilized. However, Hume disagreed with this explanation of dependent origination theory. According to Hume's view, the observation of dependent origination theory can never be made. What are being observed are the only 12 links, that being conditionally and continuously caused to arise. This is also made by human being's imagination.

In This research, the researcher is of the view that the theory of dependent origination is more reasonable than Hume's concept of causation because its meaning causal aspect, necessary connection between cause and effect and nature of causation can be explained by dependent origination theory in more profound sense than Hume's concept of causation.